

PAULUS
voor
IEDEREEN

ROMEINEN
deel 1

Voor Hattie

*‘Maar wij zegevieren in dit alles glansrijk
dankzij hem die ons heeft liefgehad.’*

Romeinen 8,37

PAULUS

voor

IEDEREEN

ROMEINEN

DEEL 1

MET BIJBELSTUDIEGIDS

TOM
WRIGHT

© Nicholas Thomas Wright 2004, 2009

Oorspronkelijke uitgever Society for Promoting Christian Knowledge,
Londen

Oorspronkelijke titel *Paul for Everyone – Romans, Part 1* en *For Everyone
Bible Study Guides Romans 1-8*

© Nederlandse editie: Uitgeverij Van Wijnen, Postbus 172, 8800 AD
Franeker, 2011

De Bijbelteksten zijn met toestemming van het Nederlands
Bijbelgenootschap overgenomen uit de Nieuwe Bijbelvertaling (NBV).

Vertaling drs. L.C. Runhaar

Vertaling Bijbelstudiegids Martin Strengolt

Omslagontwerp Monica Capoferri

Omslagfoto Andrea Rossi

www.uitgeverijvanwijnen.nl

ISBN 9789051943160

NUR 707

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvou-
digd in welke vorm dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming
van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form whatsoever without
previous written permission from the publisher.

INHOUD

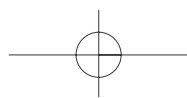
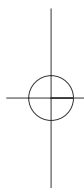
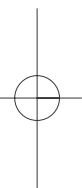
<i>Introductie</i>	9
<i>Kaart Middellandse Zeegebied</i>	12
Romeinen 1,1-7 Goed nieuws over de nieuwe koning	13
Romeinen 1,8-13 Paulus verlangt ernaar de christenen uit Rome te zien	18
Romeinen 1,14-17 Goed nieuws, redding en de gerechtigheid van God	23
Romeinen 1,18-23 Mensen verwerpen God en omhelzen het verderf	30
Romeinen 1,24-27 Onreine verlangens, onteerde lichamen	36
Romeinen 1,28-32 Een duistere geest, verduisterd gedrag	41
Romeinen 2,1-11 Gods komende oordeel zal onpartijdig zijn, hetzelfde voor iedereen	45
Romeinen 2,12-16 Hoe Gods onpartijdige oordeel zal werken	49
Romeinen 2,17-24 De aanspraak van de Joden en haar problemen	54
Romeinen 2,25-29 Het etiket, de naam en de betekenis	58
Romeinen 3,1-8 Gods vastberaden trouw	61
Romeinen 3,9-20 Zowel Joden als heidenen hebben gezondigd	67
Romeinen 3,21-24 De onthulling van Gods verbondsgerechtigheid	71

INHOUD

Romeinen 3,25-26	Jezus' dood onthult Gods verbondsgerechtigheid	77
Romeinen 3,27-31	De God van Jood en heiden	81
Romeinen 4,1-8	Gods verbond met Abraham	87
Romeinen 4,9-12	Abraham is zowel de vader van de onbesnedenen als van de besnedenen	92
Romeinen 4,13-17	Abraham is de vader van alle gelovigen	96
Romeinen 4,18-25	Abrahams geloof en het onze	100
Romeinen 5,1-5	Vrede en hoop	105
Romeinen 5,6-11	Jezus' dood onthult Gods liefde en garandeert uiteindelijke verlossing	111
Romeinen 5,12-17	Het grote geheel in het kort: Adam en de Messias	115
Romeinen 5,18-21	De triomferende heerschappij van de genade	120
Romeinen 6,1-5	De staat van zonde verlaten door de doop	125
Romeinen 6,6-11	Dood voor de zonde, levend voor God	131
Romeinen 6,12-14	De oproep tot heilig leven	135
Romeinen 6,15-19	Twee soorten slavernij	140
Romeinen 6,20-23	Waarheen de twee wegen leiden	144
Romeinen 7,1-6	Dood voor de wet	148
Romeinen 7,7-12	De komst van de wet: Sinai kijkt terug op de val	152
Romeinen 7,13-20	Terugkijken op het leven onder de wet	157
Romeinen 7,21-25	De dubbele 'wet' en de ongelukkige 'ik'	162
Romeinen 8,1-4	Gods handelen in Messias en Geest	166
Romeinen 8,5-11	Het werk van de Geest	172

INHOUD

Romeinen 8,12-17	Kinderen van God, geleid door de Geest	177
Romeinen 8,18-25	Vernieuwde schepping. geduldige hoop	183
Romeinen 8,26-30	Gebed, zoonschap en de soevereiniteit van God	189
Romeinen 8,31-39	Niets zal ons scheiden van de liefde van God	193
	<i>Woordenlijst</i>	199
	BIJBELSTUDIEGIDS	221

INTRODUCTIE

De allereerste keer dat iemand in het openbaar de mensen over Jezus vertelde, was het heel duidelijk: deze boodschap is voor *iedereen*.

Het was een geweldige dag – het wordt wel de geboortedag van de kerk genoemd. De machtige wind van Gods Geest had door de volgelingen van Jezus gewaaid, waardoor ze vervuld waren van een nieuwe vreugde en zich van Gods aanwezigheid en kracht bewust waren. Hun leider, Petrus, had een paar weken daarvoor nog gehuild als een baby, omdat hij vloekend bezworen had dat hij Jezus niet eens kende. Nu stond hij aan een enorme menigte uit te leggen dat er iets was gebeurd wat de wereld voorgoed had veranderd. Wat God voor hem, Petrus, had gedaan, begon hij nu voor de hele wereld te doen: nieuw leven, vergeving, nieuwe hoop en kracht begonnen te bloeien als lentebloemen na een lange winter. Een nieuw tijdperk was begonnen, waarin de levende God nieuwe dingen zou gaan doen in de wereld – en het zou beginnen op die plaats, op dat tijdstip met de mensen die naar hem aan luisterden.

‘Deze belofte is voor *jullie*,’ zei hij, ‘en voor jullie kinderen en voor iedereen die ver weg is’ (Handelingen 2,39). Het was niet alleen voor de persoon die naast je stond. Het was voor iedereen.

Petrus’ woorden kwamen uit: binnen een opvallend korte tijd verspreidde de jonge beweging zich over het grootste gedeelte van de in die tijd bekende wereld. En één manier waarop de belofte aan *iedereen* bekend werd, was door de geschriften van de eerste christelijke leiders. Deze korte werken – voor het grootste gedeelte brieven en verhalen over

INTRODUCTIE

Jezus – werden wijdverspreid en gretig gelezen. Ze waren nooit bedoeld voor een religieuze of intellectuele elite. Vanaf het eerste begin waren ze bedoeld voor iedereen.

Dit is in onze tijd niet anders. Natuurlijk, het is van belang dat sommige mensen tijd en zorg besteden aan het historische bewijs, de betekenis van de originele woorden (de eerste christenen schreven in het Grieks) en het precieze, bijzondere effect van wat verschillende schrijvers zeiden over God, Jezus, de wereld en zichzelf. Deze serie, de *Bijbel voor iedereen*, is nauwkeurig gebaseerd op de boeken die ons daarover vertellen. Maar het doel van al die boeken is dat de boodschap bekend kan worden bij iedereen, vooral bij mensen die normaal gesproken geen boek met voetnoten en Grieks zouden lezen. Voor dat soort mensen zijn de boeken uit deze serie geschreven. En daarom staat er een woordenlijst achterin, met de belangrijkste woorden die je nodig hebt om verder te kunnen komen en een simpele beschrijving van wat ze betekenen. Telkens als je een woord **vetgedrukt** in de tekst ziet staan, kun je achterin opzoeken hoe het ook alweer precies zat.

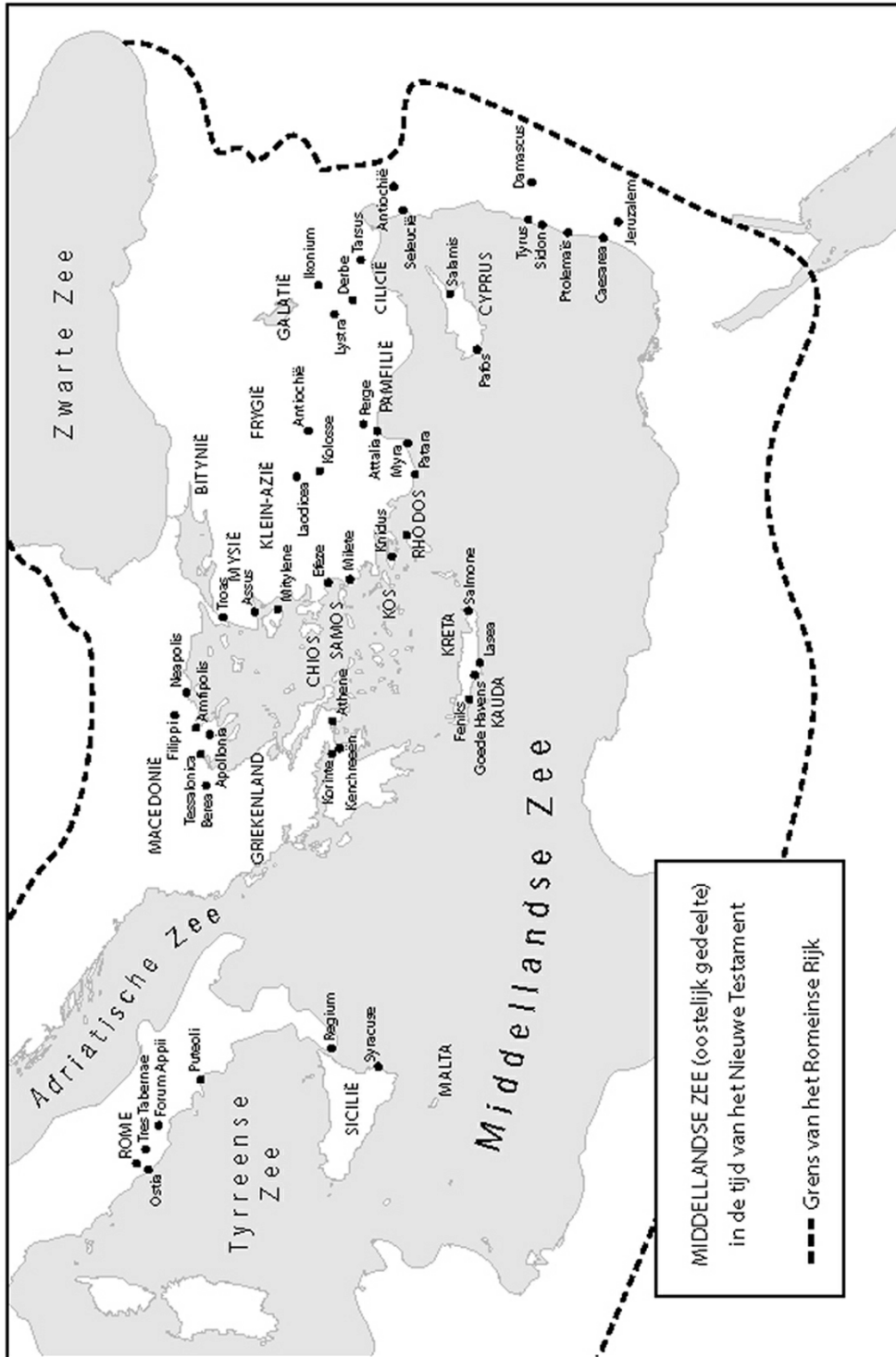
Er zijn vandaag de dag natuurlijk veel vertalingen van het Nieuwe Testament beschikbaar. Degene die ik hier aanbied, is gemaakt voor dezelfde soort lezer: een die wellicht niet direct de meer formele, soms zelfs zware toon van sommige standaardvertalingen zou begrijpen. Ik heb uiteraard geprobeerd zo dicht mogelijk bij het origineel te blijven, maar mijn belangrijkste doel is geweest er zeker van te zijn dat de woorden niet alleen tot sommige mensen kunnen spreken, maar tot iedereen.¹

¹ Het vertalen van Wrights Bijbelvertaling uit het Engels zorgt voor te veel afstand van de grondtekst. Daarom wordt voor deze serie de *Nieuwe Bijbelvertaling* (NBV) gebruikt, die met hetzelfde doel is vertaald. Namen en citaten in de lopende tekst zijn waar mogelijk ontleend aan de NBV. [noot van de vertaler]

INTRODUCTIE

Paulus' brief aan de Romeinen is zijn meesterwerk. In deze brief behandelt hij een groot aantal verschillende onderwerpen vanuit verschillende invalshoeken en hij voegt ze samen tot een dringend betoog waar flink wat vaart achter zit. Lezers hebben soms het gevoel dat ze in een klein bootje worden meegesleept op een kolkende en bruisende rivier. We moeten ons goed vasthouden als we aan boord willen blijven. Maar de energie en de kick die we daarvan krijgen, zijn onvergelijkelijk. De reden mag duidelijk zijn: Romeinen gaat helemaal over de God die, zoals Paulus het zegt, zijn macht en genade onthult door het goede nieuws over Jezus. En, zoals Paulus keer op keer benadrukt, deze macht en genade zijn beschikbaar voor iedereen die gelooft. Hier is het dus: *Romeinen voor iedereen!*

Tom Wright

ROMEINEN 1,1-7

Goed nieuws over de nieuwe koning

¹Van Paulus, dienaar van Christus Jezus, geroepen tot apostel en uitgekozen om het evangelie van God te verkondigen, ²dat al bij monde van zijn profeten in de heilige geschriften is beloofd: ³het evangelie over zijn Zoon, een mens voortgekomen uit het nageslacht van David, ⁴aangewezen als Zoon van God en door de heilige Geest bekleed met macht toen hij, Jezus Christus, onze Heer, opstond uit de dood. ⁵Hij heeft mij de genade geschonken apostel te zijn, opdat ik omwille van hem aan alle volken gehoorzaamheid en geloof zou verkondigen – ⁶ook aan u, die geroepen bent door Jezus Christus. ⁷Aan allen in Rome, geliefden van God, geroepen om zijn heiligen te zijn. Genade zij u en vrede van God, onze Vader, en van de Heer Jezus Christus.

Met enige regelmaat sturen wetenschappers een sonde naar Mars. Het doel van dit soort projecten is natuurlijk om meer te weten te komen over de grote planeet die (hoewel het onze meest nabije buur is) nog altijd gemiddeld tweehonderd miljoen kilometer bij ons vandaan staat. Al eeuwen denken mensen dat er zich leven op Mars zou kunnen bevinden, misschien zelfs intelligent leven. Er zijn ongetwijfeld veel nieuwe dingen te leren en te ontdekken. Als we er maar veilig konden komen om te doorgronden hoe alles daar werkt.

Veel mensen hebben hetzelfde gevoel bij Paulus in het algemeen en bij de brief aan de Romeinen in het bijzonder. De meeste mensen die op zijn minst vaag bekend zijn met het christelijk geloof weten dat Paulus een opvallend en belangrijk persoon was in de vroegste dagen van het christendom. Veel mensen weten dat Romeinen zijn belangrijkste brief is. Sommigen hebben misschien zelfs gehoord wat voor een krachtig effect deze brief door de geschiedenis

ROMEINEN 1,1-7 Goed nieuws over de nieuwe koning

van de kerk heen telkens weer heeft gehad: centrale figuren als Augustinus, Luther en Karl Barth hebben de brief intensief bestudeerd en traden voor het voetlicht met een fris en uitdagend woord van God. Maar voor veel christenen in de wereld van het Westen blijft Romeinen net zo'n raadsel als Mars. 'Ik heb de brief één keer proberen te lezen,' zeggen ze dan (als een wetenschapper die praat over de zoveelste gestrande ruimtecapsule), 'maar ik liep vast en kwam er niet uit.'

Een ander soort probleem ligt op de loer voor degenen die het christelijk geloof hebben leren kennen in een van de grote kerken van de westerse wereld. Veel traditionele rooms-katholieken en anderen in vergelijkbare tradities weten dat protestanten van Paulus een grote held hebben gemaakt en vinden hem daarom verdacht. Maar ook voor protestanten zijn er problemen. Vanaf de reformatie in de 16e eeuw hebben veel kerken Paulus als hun belangrijkste gids gekozen. *Romeinen* zagen zij daarbij als het boek bij uitstek waarin Paulus de fundamentele leerstellingen die zij erop nahouden, uiteenzet. Omdat een deel van mijn eigen achtergrond diep in deze traditie wortelt (wat de reden is voor het feit dat ik deze brief dertig jaar geleden intensief voor mijzelf begon te bestuderen), begrijp ik de kracht en het belang van deze traditie. Maar ik moet melden dat deze traditie slechts bepaalde delen van de grote planeet Romeinen gekoloniseerd heeft. Zij heeft heel wat kraters in kaart gebracht en bediscussieerd en veel van de daar gevonden grondstoffen heeft zij geanalyseerd. Daarnaast heeft zij veelbetreden paden aangelegd over een deel van het planeetaire oppervlak. Maar er zijn andere delen die een raadsel zijn gebleven. Niet in het minst de delen die gaan over het samenkomen van Joden en **heidenen**, waar Paulus in de loop van zijn brief telkens weer op terugkomt. Het is tijd voor een nieuwe capsule, voor het intekenen van nieuwe kaarten en voor het uithakken van nieuwe paden door onbe-

ROMEINEN 1,1-7 Goed nieuws over de nieuwe koning

kend terrein. Natuurlijk hebben we de oude kaarten en wegen nog nodig. Wat die ons opgeleverd hebben, willen we niet kwijt. Sterker nog, we zullen ontdekken dat die ons meer opleveren wanneer we ze gaan zien en gebruiken binnen het grotere kader: het grotere kader dat Paulus schetst met betrekking tot God, Jezus, de wereld en onszelf.

Laten we, om de eerste zeven verzen van de brief te begrijpen, bij het beeld van de ruimtevaart blijven. Laten we Romeinen nu niet zien als een planeet, maar als een raket. Deze raket is ontworpen om ons over een lange afstand te vervoeren en is uitgerust met allerlei dingen die we onderweg en bij onze aankomst op de verafgelegen bestemming nodig zullen hebben. Wat zo'n raket allereerst nodig heeft voordat hij überhaupt kan opstijgen, is een eersteklas lanceerplatform dat solide en zorgvuldig is ontworpen. Je kunt de raket niet zomaar ergens in het open veld opstellen in de hoop dat zij succesvol zal opstijgen. De openingspassage van de brief is het zorgvuldig gebouwde lanceerplatform voor deze specifieke brief. Het loont de moeite om ieder onderdeel nauwkeurig te bekijken.

Zoals de meeste briefschrijvers uit de klassieke wereld begint Paulus de brief met te vertellen wie hij is en voor wie de brief bedoeld is. Maar net als bij enkele andere brieven rekt hij deze formule (bijna tot het breekpunt) uit door aan beide zijden meer en meer informatie toe te voegen. Zijn begroeting zou uit de verzen 1 en 7 samen te vatten zijn als: Van Paulus, dienaar van Christus Jezus, aan allen in Rome, geliefden van God. Genade zij u en vrede. Waarom heeft hij deze eenvoudige begroeting uitgerekt tot de passage die wij nu hebben?

Paulus wil zich concentreren op het **goede nieuws** of, zoals veel vertalingen het weergeven, op 'het **evangelie**'. Het woord 'evangelie' komt niet heel vaak voor in deze brief, maar het vormt de basis van alles wat Paulus zegt. Hier zet hij uiteen wat dit 'evangelie' nu eigenlijk is. Deels omdat dit

ROMEINEN 1,1-7 Goed nieuws over de nieuwe koning

evangelie iets zegt over Paulus zelf (hij is 'geroepen en uitgekozen' voor de specifieke taak om dit evangelie te verkondigen) en deels omdat het evangelie zelf een kaart schept waarop je de hele wereld kunt zien en kunt uitvinden waar jij thuishoort. Dat doen de verzen 5 en 6: het evangelie maakt aanspraak op de hele wereld voor koning Jezus en dat geldt ook voor de christenen in Rome.

Maar is het niet heel merkwaardig om dat zo te stellen? Is het eigenlijk niet nogal gedurfd, misschien zelfs een beetje gevaarlijk? Moet je je indenken dat je dit uitgerekend schrijft aan Rome, de grootste stad van de toenmalige wereld, de woonplaats van de machtigste man ter wereld, de keizer die de naam 'zoon van god' tot zijn officiële titels kon rekenen, wiens geboortedag begroet werd als 'goed nieuws' en die aanspraak kon maken op de trouw en loyaliteit van het grootste rijk dat de wereld ooit gekend had!? Maar Paulus weet precies wat hij doet. Jezus is de *ware* koning, de rechtmatige Heer van de wereld en het is van levensbelang dat de christenen in Rome dit weten en ernaar leven.

Sterker nog, wat Paulus in deze passage over Jezus zegt, in het bijzonder in de verzen 3 en 4, lijkt haast te zijn bedoeld om zodanige aanspraken te maken dat de aanspraken van de keizer daarbij in de schaduw zouden komen te staan. Jezus is de ware '**zoon van God**'. Hij komt uit een koningshuis dat veel ouder is dan alles waarop Rome kan terugvallen: het huis van **David**, dat duizend jaar ouder is. Zijn **opstanding**, die Paulus niet ziet als een abnormaal verschijnsel of een bizar **wonder**, maar als het begin van 'de opstanding van de doden' waarnaar de meeste Joden hadden uitgezien, is het teken van een macht die de tirannen en de beulen van de wereld overtroeft. De dood is hun ultieme wapen en dat wapen heeft hij gebroken.

Maar Paulus heeft met dit schrijven niet alleen de keizer op het oog. Hij put uit de diepe rijkdommen van Israëls profetieën en psalmen, zoals hij met zoveel woorden zegt in

ROMEINEN 1,1-7 Goed nieuws over de nieuwe koning

vers 2. Binnen het Jodendom van de eerste eeuw deden veel verschillende ideeën de ronde over een koning die zou komen om over Israël te heersen en die de natie zou bevrijden van buitenlandse onderdrukking (wat in Paulus' dagen uiteindelijk Rome betekende). Paulus, geleid door wat hij weet over Jezus, in het bijzonder over zijn kruis en opstanding, neemt daar één specifiek element uit; het element van de komende koning die Gods zoon zou zijn (2 Samuël 7,14; Psalm 2,7 en elders). Dit is het 'goede nieuws': het is gebeurd! God heeft het gedaan! De koning is gekomen!

En hoe maakt de koning aanspraak op de wereld als zijn eigendom? Door ambassadeurs met het goede nieuws de wereld in te sturen. Deze 'ambassadeurs' worden '**apostelen**' genoemd, wat eenvoudigweg 'uitgezonden' betekent. Dat is wat Paulus zegt als hij in de verzen 1 en 5 aan zijn eigen werk ter sprake brengt.

Het 'goede nieuws' gaat niet in de eerste plaats over iets dat met ons kan gebeuren. Wat er door het 'evangelie' met ons gebeurt, is zeker aangrijpend en opwindend: Gods goede nieuws vangt ons op en verandert ons leven en onze hoop zoals niets anders dat kan. Maar het 'goede nieuws' dat Paulus verkondigt, is in de eerste plaats goed nieuws over iets dat al *heeft* plaatsgevonden, gebeurtenissen waardoor de wereld nu anders is dan zij voorheen was. Het gaat over wat God gedaan heeft in Jezus, de **Messias**, de ware koning van Israël en de ware Heer van de wereld.

Dit betekent dat de verzen 6 en 7, hoewel ze oorspronkelijk geadresseerd waren aan mensen in een stad in de oudheid, opengaan om ook ons in te sluiten. Ook wij worden geroepen tot gehoorzaamheid en geloof (vers 5). Het evangelie is niet als een reclame voor een product dat we al dan niet willen kopen, afhankelijk van hoe we ons op een bepaald moment voelen. Het evangelie is vergelijkbaar met een bevel van een gezagsinstantie. Een bevel dat we maar beter kunnen gehoorzamen. De boodschappers van de kei-

ROMEINEN 1,8-13 Paulus verlangt ernaar de christenen uit Rome te zien

zer gingen de wereld niet rond met de boodschap 'de keizer is heer, dus als je het gevoel hebt dat je toe bent aan een soort 'Romeinse rijkgevoel', zou je kunnen overwegen je aan hem te onderwerpen'. Het uitdagende van het evangelie van Paulus is dat iemand die hemelsbreed van de keizer verschilt en een heel ander soort macht uitoefent de ware Heer van de wereld is. D hele brief (die inmiddels goed en wel gelanceerd is) is ervoor nodig om te ontdekken wat dat in de praktijk betekent.

ROMEINEN 1,8-13**Paulus verlangt ernaar de christenen uit Rome te zien**

⁸Allereerst dank ik door Jezus Christus mijn God voor u allen, omdat er in de hele wereld over uw geloof gesproken wordt. ⁹God, die ik door de verkondiging van het evangelie over zijn Zoon vol overgave dien, is mijn getuige dat ik u onophoudelijk in mijn gebeden noem. ¹⁰En altijd vraag ik dan of God mij de gelegenheid wil geven eindelijk naar u toe te komen. ¹¹Want ik verlang ernaar u te ontmoeten en u te laten delen in een geestelijke gave, om u te sterken, ¹²of liever, om door elkaar bemoedigd te worden: ik door uw geloof en u door het mijne. ¹³U moest eens weten, broeders en zusters, hoe vaak ik me heb voorgenomen naar u toe te komen, om net als bij de andere volken ook bij u vruchtbaar werk te doen. Maar ik was tot nu toe steeds verhinderd.

Toen ik Rome voor het eerst bezocht, was er veel te zien. Ik wist al het een en ander over de vele klassieke bezienswaardigheden, de spectaculaire gebouwen, de antieke paleizen, het Forum, enzovoort. Maar er waren ook veel verrassingen. Een van die verrassingen die mij nog steeds bijstaat, is dat het centrum van de stad blootstaat aan de dreiging van hevige overstromingen. De Tiber loopt er al draaiend en

ROMEINEN 1,8-13 Paulus verlangt ernaar de christenen uit Rome te zien

kronkelend doorheen en verschillende delen van de stad zijn laaggelegen en kwetsbaar. Op veel gebouwen die in de buurt van de rivier staan, zijn merktekens aangebracht die laten zien hoe hoog de verschillende overstromingen (en dat zijn er heel wat geweest) gekomen zijn. Nog steeds vraag ik me af waarom ze op zo'n gevaarlijke plek gebouwd hebben.

In het oude Rome woonden de rijken, net als vandaag, op de heuvels. De zeven beroemde heuvels waarop de stad is gebouwd. Het oorspronkelijke keizerlijk paleis waar keizer Augustus woonde in de tijd dat Jezus werd geboren, beslaat het grootste gedeelte van een van die heuvels. Nero was keizer toen Paulus zijn brief schreef. Zijn indrukwekkende paleis staat op een andere heuvel, aan de andere kant van het Forum. Maar de armen in die tijd leefden, net als vandaag, in de gebieden rondom de rivier. Voor het grootste gedeelte in het gebied vlak over de rivier, vanuit het stadscentrum gezien. En dat is ook de plaats waar de meeste van de eerste Romeinse christenen woonden. De kans is aanzienlijk dat deze geweldige brief voor het eerst werd voorgelezen in een volgepakte kamer van een huis in de laaggelegen, arme buurt, vlak over de rivier tegenover het centrum van de macht.

Paulus verlangt ernaar om naar Rome te komen en bij de christenen daar te zijn. Zoals wel vaker is de opening van de brief, na het lanceerplatform, een verslag van datgene waar Paulus voor bidt als hij aan hen denkt. En het belangrijkste wat hij doet, is God danken: hij dankt de maker van **hemel** en aarde dat er in Rome, onder de neus van de keizer, een gemeente is die trouw zweert aan Jezus als Heer, die gegrepen is door het visioen van een ander **koninkrijk**, een andere hoop en die deelt in een ander **geloof**. Dat staat in het centrum, zoals we zullen zien: geloof, het geloven in en vertrouwen op de God die Jezus opwekte uit de dood (4,24 dat de draad van 1,4 oppakt). Zulk geloof heb je nodig om een christen te zijn in de antieke wereld, net als in de moderne.

ROMEINEN 1,8-13 Paulus verlangt ernaar de christenen uit Rome te zien

En Paulus weet dat zij dat in overvloed hebben.

Hij weet dit onder meer omdat een aantal christenen dat op dat moment in Rome verblijft uit vrienden van hem bestaat. Sommigen zijn zelfs familie, zoals we kunnen zien in de groeten aan het eind van de brief. Reizen was relatief eenvoudig in de wereld van Paulus. Mensen trokken heen en weer door de hele mediterrane wereld, om handel te drijven of voor familieaangelegenheden. De brief aan Rome is op een punt echter ongebruikelijk: Paulus heeft de kerk die daar bestaat niet zelf gesticht. Volgens vroege herinneringen die in de tweede eeuw op schrift zijn gesteld, was Petrus, vlak nadat hij op het nippertje uit Jeruzalem was ontsnapt (Handelingen 12), naar Rome gegaan, waar hij de eerste was om aan een verbaasde hoofdstad, waarschijnlijk aan de aanzienlijke plaatselijke Joodse gemeenschap te verkondigen dat God nu eindelijk de **Messias** van Israël had gezonden en dat deze man, Jezus van Nazaret, uit de dood was opgewekt om Heer van de wereld te zijn. Paulus bevindt zich dus in een enigszins delicate situatie wanneer hij aan de kerk van Rome schrijft. Hij wil niet de indruk wekken dat ze op een bepaald punt tekortschieten. Integendeel, hij dankt God voor hen en voor hun geloof en ziet ernaar uit om bij hen te zijn, zodat hij kan worden aangemoedigd door hun geloof, net zoals zij door het zijne.

Als we het hebben over de 'kerk van Rome' moeten we natuurlijk niet denken dat daar al een grote kerk stond waar iedere dag honderden christenen naartoe en omheen lopen. Vergeet de Sint-Pieter en het Vaticaan! Hoofdstuk 16 geeft ons een beter beeld: een aantal huizen waar christenen bijeenkwamen om God te dienen, te bidden, onderwijs te geven of te ontvangen en het brood te breken. Er waren waarschijnlijk niet meer dan honderd christenen op een stad van ten minste een miljoen inwoners. Misschien waren het er zelfs nog minder. Er was genoeg vruchtbaar werk (vers 13) te doen voor een evangelist.

ROMEINEN 1,8-13 Paulus verlangt ernaar de christenen uit Rome te zien

Het is heel aannemelijk dat de verschillende huizen onderdak boden aan christenen van verschillende achtergronden. Zoals we zullen zien, moet Paulus een paar onderwerpen ter sprake brengen die mogelijk spanning veroorzaakten tussen deze groepen. Maar er is een factor waaraan we op dit moment in het bijzonder aandacht moeten schenken.

Zes of acht jaar voordat Paulus zijn brief schreef, waren er problemen geweest onder de Joden in Rome. Het is zelfs mogelijk dat deze problemen veroorzaakt werden door de komst van het christelijke **evangelie** naar de Joodse groeperingen in de stad. Claudius, die op dat moment keizer was, had genoeg van de Joden (de Romeinen hadden op z'n zachtst gezegd weinig op met dit volk) en had de Joodse gemeenschap uit de stad verbannen. Toen Paulus in Korinte aankwam, behoorde een aantal van zijn eerste vrienden tot degenen die Rome om deze reden hadden moeten verlaten (Handelingen 18,2). Maar met de dood van Claudius in het jaar 54 en met de troonsbestijging van Nero, mochten de Joden terugkeren.

Er is niet veel fantasie voor nodig om ons voor te stellen wat dat betekende voor de kleine christelijke kerk. De dingen die verderop in de brief aan de Romeinen zelf aan de orde komen maken het plaatje compleet. Zoals ik al zei, gaven de heidense Romeinen niets om de Joden. Ze bespotten en wantrouwden hen. Vanuit het gezichtspunt van Rome was het christendom onvermijdelijk dubbel vreemd en niet welkom: een soort Joodse godsdienst die de Joden woedend maakte! Als de kerk van Rome in de laatste jaren van de heerschappij van Claudius dus in haar geheel uit niet-Joden bestond (**heidenen** is het woord dat we daar vaak voor gebruiken), wat heel waarschijnlijk is, zouden ze gemakkelijk hebben kunnen veronderstellen dat de nieuwe **boodschap** de Joodse wereld achter zich had gelaten. God had iets nieuws gedaan. Israël mag dan de plaats zijn waar

ROMEINEN 1,8-13 Paulus verlangt ernaar de christenen uit Rome te zien

het allemaal begonnen was, nu is dat allemaal voorbij. Al die regels en wetgeving, de **wet** met haar taboes, voedselvoorschriften, speciale heilige dagen... allemaal voorbij. Het christendom was nu voor de heidense wereld. Zo hebben ze misschien gedacht.

En toen kwamen de Joden terug. Inclusief de Joodse christenen. Een paar van die Joodse christenen behoorden tot Paulus' intiemste vriendenkring; die hielden er waarschijnlijk net zo'n robuuste visie als Paulus op na; de visie dat God de Joodse wet door de Messias had vervuld en overstege door heidenen op voet van gelijkheid op te nemen in zijn vernieuwde volk. Maar andere Joodse christenen moesten hier diep wantrouwig tegenover hebben gestaan: God had zijn wet toch aan Mozes gegeven? Dat betekent toch dat ieder woord ervan geldig is voor alle tijden? Stel dat deze Joodse christenen leefden naast een huisgemeente van vrijwel alleen heidenchristenen die hun vrijheid van de wet vierden. Hoe zouden zij zich dan voelen? Wantrouwen, gevoed door de sociale spanningen onder de kosmopolitische volkerenmix van Rome, zou maar zo kunnen omslaan in vijandigheid.

Paulus zal dit onderwerp in zijn brief stap voor stap ter sprake brengen. Het is van groot belang dat we dit historische plaatje van de kerk van Rome met haar vragen door de hele brief heen in ons achterhoofd houden, in plaats van ons een kerk als de onze voor te stellen. In hoofdstuk 15 zullen we een ander belangrijk onderwerp ontdekken: Paulus hoopt dat Rome zal dienen als basis voor een nieuwe zendingsfase die zich naar het westen van de mediterrane wereld, helemaal tot aan Spanje zal uitbreiden. Dat is gedeeltelijk de reden waarom Paulus wil dat de kerk van Rome het evangelie dat hij verkondigt zo volledig mogelijk verstaat. Maar op dit moment wil hij ze vooral vertellen dat hij voor ze bidt. Iedere dag draagt hij hen op aan God, waarbij hij God dankt voor hun diepgewortelde geloof en waar-

ROMEINEN 1,14-17 Goed nieuws, redding en de gerechtigheid van God

bij hij bidt dat hij in de gelegenheid zal worden gesteld om naar hen toe te gaan, hen te zien en onder hen te werken voordat hij doortrekt naar een andere plaats. Pastores en leidinggevendenden onder ons moeten dit heel goed bedenken. Als je een persoon of een stad hoopt te bezoeken, is de beste voorbereiding om van tevoren te bidden om een kans hen te ontmoeten en te bidden voor dat wat God in hun leven gaat doen.

ROMEINEN 1,14-17**Goed nieuws, redding en de gerechtigheid van God**

¹⁴Ik sta ten dienste van alle volken: van beschaafde en niet beschaafde, geletterde en ongeletterde, ¹⁵en daarom is het mijn wens het evangelie ook aan u in Rome te verkondigen. ¹⁶Voor dit evangelie schaam ik mij niet, want het is Gods reddende kracht voor allen die geloven, voor Joden in de eerste plaats, maar ook voor andere volken. ¹⁷In het evangelie openbaart zich dat God enkel en alleen wie gelooft als rechtvaardige aanneemt,² zoals ook geschreven staat: ‘De rechtvaardige zal leven door geloof.’

Toen ik nog een jongetje was, maakte ik in de schoolvakanties vaak plastic modelvliegtuigjes. Ik kan me nog goed de blijde opwindning herinneren waarmee ik de onderdelen uit de doos haalde, ze voorzichtig van de plastic houder afknipte om vervolgens op de bouwtekening te bekijken welke deeltjes op welke plek hoorden. Het was een opengewerkte tekening (‘exploded view’, net zoals de tekeningen die automonteurs gebruiken) met stippelijntjes die uit het plaatje van het complete model kwamen en met kleinere plaatjes

² Noot van de vertaler: Wright parafraseert dit vers als volgt: ‘In het evangelie openbaart zich Gods verbondsgerechtigheid van geloof tot geloof.’

ROMEINEN 1,14-17 Goed nieuws, redding en de gerechtigheid van God

van de individuele stukjes, hoe klein ook, aan het einde van ieder lijntje.

Het was daarbij ook belangrijk om de juiste montagevolgorde van het hele geval te weten. Eerst de romp, dan de vleugels, dan de schoren... en uiteindelijk viel alles op zijn plek. Als je de stukjes te snel aan elkaar probeert te lijmen, raak je gefrustreerd, zit je onder de lijm en heb je slechts een half vliegtuig.

Er is een aantal passages in de geschriften van Paulus die me doen denken aan zo'n bouwtekening. Dit is daar een van. Het probleem is natuurlijk dat het in ons geval andersom is: we hebben hier een compleet vliegtuig (vier zeer compacte verzen van Paulus, vol met opwindende en krachtige technische termen). We moeten ze eerst uit elkaar halen om te zien hoe ieder stukje werkt. Alleen dan kunnen we het vliegtuig weer in elkaar zetten om te zien of het kan vliegen.

Maar laten we, voordat we dat gaan doen, eerst een voorlopige blik werpen op de complete passage om te zien wat de strekking hiervan is. Paulus legt meer in detail uit waarom hij naar Rome wil komen. Als onderdeel van deze uitleg zet hij het effect van het **evangelie** dat hij in de verzen 1-7 heeft uitgemeten preciezer uiteen. Hij komt naar Rome als de heraut van Gods evangelie. Dit maakt deel uit van zijn taak, want het evangelie is voor iedereen. Hij hoeft zich er niet voor te schamen, want het evangelie is Gods kracht om mensen te redden en dat doet het evangelie door Gods gerechtigheid te onthullen, Gods eeuwenoude plan om het met de wereld en de mensen in orde te brengen.

Maar waarom zou Paulus moeten zeggen dat hij 'zich niet schaamt' voor dit evangelie? In de westerse wereld van vandaag schamen mensen zich vaak voor het christelijke evangelie. Het wordt zo vaak bespot, beschimpt en afgewezen in kranten, op de radio en op tv dat veel christenen denken dat ze hun **geloof** maar beter geheim kunnen houden. Dat is natuurlijk precies wat de triomfalistische seculiere wereld

ROMEINEN 1,14-17 Goed nieuws, redding en de gerechtigheid van God

om ons heen wil. Maar in de dagen van Paulus was er sprake van een andere uitdaging. Zoals we al gezien hebben, werd zijn wereld gedomineerd door een cultuur die gericht was op één stad en op één man. Ook de kerk van Rome werd geacht zich hieraan te onderwerpen. De keizer beweerde de wereld te besturen, maar Gods evangelie beweerde dat Jezus dat deed. Wat moest een christen doen? Zijn geloof praktiseren in het privé-domein, voor het geval hij er iemand mee zou beledigen? Zeker niet. Misschien had Paulus hierbij wel een psalmtekst in gedachten, bijvoorbeeld Psalm 119,46: 'Dan kan ik zelfs voor koningen getuigen van uw richtlijnen, zonder schaamte.' En dat was hij van plan te doen. 'In de naam van Jezus,' schreef hij in een andere brief, 'zal elke knie zich buigen.' (Filippenzen 2,10). Dat gold ook voor de keizer.

Misschien geeft Paulus hier de trots van Rome een plaagstootje. De Grieken die eeuwen voor de Romeinen de wereld hadden beheerst, verdeelden de wereld in tweeën: Grieken en de rest. De rest noemden ze 'barbaren', waarschijnlijk omdat hun talen klonken als betekenisloos gebrabbel in vergelijking met de vloeiende muziek van het Grieks. Voor een rechtgeaarde Griek golden de Romeinen met hun Latijn als barbaren. Ja, zegt Paulus in vers 14, ook naar hen toe heb ik een verplichting!

Maar er is een andere verdeling die hem voor een groot deel van deze brief bezighoudt. Ook de Joden verdeelden de wereld in tweeën: Joden en de rest. De rest noemden ze vaak 'de volken', of de '**heidenen**' en soms, zoals hier en in hoofdstuk 2, 'de Grieken' omdat, wat hen betrof, de rest van de wereld Grieks sprak. (Rome met haar uiteenlopende immigrantenbevolking werd bewoond door een groot aantal Griekssprekenden, onder wie het grootste deel van de eerste christenen.) Een van de meest explosieve kanten aan het evangelie van Paulus, geworteld als het was in de Joodse geschriften en tradities, was dat het door de scheidslijn tus-

ROMEINEN 1,14-17 Goed nieuws, redding en de gerechtigheid van God

sen Jood en Griek heen brak en verklaarde dat de reddende liefde en macht van de ene God gelijkelijk beschikbaar was voor iedereen. Dat staat centraal in deze korte passage en het blijft centraal staan gedurende de hele brief.

Nu is het tijd om onze opengewerkte bouwtekening te maken van de sleutelzinnen in de verzen 16 en 17 om te zien wat ieder stukje betekent en hoe de onderdelen in elkaar passen.

We beginnen met het **evangelie** als Gods reddende kracht. Paulus heeft al gesproken over Gods kracht die Jezus opwekte uit de dood, waarmee hij aantoonde dat hij werkelijk Gods zoon was en is (vers 4). Nu spreekt hij weer over kracht, maar nu is het een kracht die aan het werk gaat waar en wanneer er mensen als Paulus, of iemand die vandaag de dag dezelfde zending heeft, verklaren dat Jezus Heer is. Paulus ontdekte, door dat jarenlang daadwerkelijk te doen, dat er iets *gebeurt* wanneer je Jezus als de gekruisigde en opgestane Heer van de wereld verkondigt: de nieuwe wereld die werd geboren toen Jezus stierf en weer opstond, schept nieuw **leven** in de harten, zielen en in de levensstijl van de luisteraars, of ten minste sommigen van hen. Dat is geen magie, hoewel het soms zo gevoeld moet hebben. Het is Gods kracht aan het werk, door de trouwe verkondiging van zijn zoon.

Het resultaat is 'redding'. Dit is zo'n bekend woord dat we gemakkelijk zouden kunnen denken dat we weten wat het betekent en dat het vervolgens voor zichzelf spreekt. De betekenis waaraan we gewoonlijk denken, is 'naar de **hemel** gaan als we sterven.' Maar het Nieuwe Testament in het algemeen en Paulus in het bijzonder zeggen daar bijna niets over. Ja, natuurlijk, ze geloven dat God heel zijn volk zal redden van de dood. De dood is een verslagen vijand en zijn ontbinding en verderf zullen niet het laatste woord hebben. Maar dit betekent niet dat we allemaal terecht zullen komen in een onstoffelijke hemel, het betekent dat God de hele

ROMEINEN 1,14-17 Goed nieuws, redding en de gerechtigheid van God

schepping zal redden van ontbinding en verderf en dat hij heel zijn volk, al zijn mensen nieuwe lichamen zal geven, net als Jezus' opstandingslichaam, om daarmee verheerlijkt in deze nieuwe wereld te leven. Dit is een van de conclusies van de brief, zoals een blik op hoofdstuk 8 zal bevestigen. Maar deze 'redding' bevindt zich niet alleen in de toekomst, zoals Paulus vaak duidelijk maakt, hoewel de redding dan pas in haar volle glorie zichtbaar is. Deze toekomstige redding baant zich een weg naar het heden waarbij zij mensen redt uit hun zondige staat en Gods volk redt uit beproevingen en vervolgingen. 'Redding' is zowel een realiteit in het heden als een toekomstige hoop. Wanneer deze redding doorbreekt in iemands leven wordt het een gebeurtenis in zichzelf waarop men kan terugkijken. Iemand werd gered, iemand wordt gered, iemand zal worden gered.

Deze redding is voor iedereen die gelooft. De evangelieboodschap dat de gekruisigde en opgestane Jezus Heer van de wereld is, moet worden *geloofd*. Paulus' woord voor 'geloven' en zijn woord voor 'vertrouwen' zijn in de grond hetzelfde en samen zijn ze groter dan wat onze woorden 'geloven' en 'geloof' doorgaans betekenen. Als iemand vraagt: 'regent het?' en ik zeg 'ik geloof het wel' dan kruipt er een element van onzekerheid in: *weet* ik het wel echt zeker? Natuurlijk, christelijk geloof betekent reiken naar dingen die we niet kunnen zien of bewijzen. Maar geloof is het tegenovergestelde van twijfel, niet alleen van zien! Het betekent een vaste overtuiging dat God Jezus heeft opgewekt en dat hij inderdaad Heer van de wereld is (zie 4,24 en 10,9). Deze overtuiging is het eerste wat zich manifesteert als de evangelieboodschap in de kracht van de **Geest** landt in een mensenhart. Daarmee gepaard gaat Gods belofte (een van de hoofdthema's van deze brief) dat van degenen die het evangelie geloven, verklaard wordt dat ze met *onmiddellijke ingang* 'recht voor God staan ofwel gerechtvaardigd zijn', vooruitlopend op de uiteindelijke dag van het oordeel (zie

ROMEINEN 1,14-17 Goed nieuws, redding en de gerechtigheid van God

3,21-31). Dit is de reden waarom lidmaatschap van Gods volk beschikbaar is onder exact dezelfde voorwaarden, eerst voor de Jood en ook voor de Griek.

Vers 17 (we gaan door met onze gedetailleerde bouwtekening) is het meest opzienbarend van allemaal. De profeten en de psalmen hadden vaak gesproken over Gods 'gerechtigheid': God is de schepper van de wereld die ernaar verlangt de wereld te herstellen. Hun woord voor 'gerechtigheid' en vergelijkbare woorden als 'recht', 'rechtvaardigheid' en 'rechtvaardiging' waren afkomstig van dezelfde wortel. Net als met het woord 'geloven' is er geen makkelijke manier om dit uit te drukken in onze taal. Een deel van de kunst van het lezen van Romeinen is om te leren dat wanneer je een woord uit een bepaalde woordgroep ziet, je de andere woorden ook in gedachten moet proberen te houden.

Gods gerechtigheid is ten diepste een vrij eenvoudig te vatten idee. Als God de wereld heeft gemaakt en daar nog altijd over heerst, waarom gebeurt er dan zoveel kwaad? Gaat God hier iets aan doen? Het Bijbelse antwoord is: ja, natuurlijk zal God doen wat nodig is om alles te herstellen. Maar dan worden de zaken ingewikkelder, want God doet niet wat wij verwachten. Hij roept één enkele familie en sluit met hen een liefdevolle, bindende overeenkomst. Deze overeenkomst, die vaak **verbond** wordt genoemd, betekent niet dat zij de enige mensen zijn die God liefheeft of wil redden. Het betekent veeleer dat God, door het kiezen van deze ene familie, het volk van Abraham, zijn reddende gerechtigheid naar de hele wereld wil brengen. Het kiezen van deze ene familie is Gods manier om alles in orde te maken. God wil dat het volk van Abraham de drager is van zijn plan om ook de rest van de wereld te redden. *Gods verbond met Abraham was vanaf het begin bedoeld als middel van God de schepper om de hele wereld van kwaad, verderf en dood te redden.* God wil zich houden aan dit doel en aan deze belofte om zijn herstellende gerechtigheid op aarde te brengen. Dat

ROMEINEN 1,14-17 Goed nieuws, redding en de gerechtigheid van God

is wat 'Gods rechtvaardigheid' en 'Gods gerechtigheid' uiteindelijk betekenen. Ik vertaal deze woorden vaak met 'Gods verbondsgerechtigheid' om al deze ideeën bij elkaar te houden. Omdat het een van de centrale thema's in de brief is, is het van belang dat we dit goed begrijpen.

Paulus verklaart dat we door de verkondiging van het evangelie van Jezus kunnen zien hoe Gods 'gerechtigheid', zijn 'verbondstrouw' wordt onthuld. *Zo herstelt God de wereld, zegt de boodschap van het evangelie van Jezus, en zo zal God het ook met jou in orde maken!*

Nogmaals benadrukt Paulus (het feit dat hij dit idee twee keer herhaalt in twee volgepakte verzen laat zien hoe belangrijk dit is) dat het noodzakelijk is om te geloven, want alleen zo kun je de vruchten plukken van de openbaring van Gods verbondsgerechtigheid, en zijn trouw – in Jezus – aan de beloften die hij lang geleden deed. God is trouw geweest aan zijn plannen en aan zijn beloften. Als je daar de vruchten van wilt plukken, moet je een antwoordend geloof hebben, de 'gehoorzaamheid en het geloof' waarover Paulus in vers 5 spreekt. Om dit kracht bij te zetten, citeert Paulus een sleutelpassage van de profeet Habakuk (2,4) die, toen hij zich geconfronteerd zag met een grote ramp die over Israël zou komen, moest leren om vast te houden aan God en op hem te vertrouwen. Om te geloven in zijn trouw. Dat is de instelling waartoe Paulus zijn lezers aanspoort. In Jezus de **Messias** heeft God laten zien dat hij trouw is aan de bedoeelingen en beloften van zijn verbond en degenen die het goede nieuws over Jezus geloven, zullen ontdekken dat deze trouw zich naar hen uitstrekt en hen omhelst met een redding die nooit meer kan worden afgenomen. Wanneer we de passage weer in elkaar zetten, staat zij voor ons als de titel van deze grootse brief, een korte samenvatting van een van de meest belangrijke waarheden die ooit door mensenoren vernomen is.

ROMEINEN 1,18-23 Mensen verwerpen God en omhelzen het verderf

ROMEINEN 1,18-23**Mensen verwerpen God en omhelzen het verderf**

¹⁸En vanuit de hemel openbaart Gods toorn zich over al het kwaad en onrecht van hen die met hun onrechtvaardigheid de waarheid geweld aandoen. ¹⁹Want wat een mens over God kan weten is hun bekend omdat God het aan hen kenbaar heeft gemaakt. ²⁰Zijn onzichtbare eigenschappen zijn vanaf de schepping van de wereld zichtbaar in zijn werken, zijn eeuwige kracht en goddelijkheid zijn voor het verstand waarneembaar. Er is niets waardoor zij te verontschuldigen zijn, ²¹want hoewel ze God kennen, hebben ze hem niet de eer en dank gebracht die hem toekomen. Hun overpeinzingen zijn volkomen zinloos en hun onverstandig hart is verduisterd. ²²Terwijl ze beweren wijs te zijn, zijn ze dwaas ²³en hebben ze de majesteit van de onvergankelijke God ingewisseld voor beelden van vergankelijke mensen, vogels, lopende en kruipende dieren.

Ik heb net staan kijken naar een grote rode beuk die werd omgehakt. Een lastige en ook gevaarlijke klus voor degenen die daarmee bezig waren. Ik vond het fascinerend om te zien hoe de werklieden hun werk aanpakten met touwen, klimmateriaal en kettingzagen. Maar wat mij nog meer interesseerde, was datgene wat pas zichtbaar werd toen de grote stam gevallen was en in stukken werd gezaagd om afgevoerd te worden.

Deze boom moest worden neergehaald, zo werd ons verteld, omdat zijn wortels verrot waren. Als je gewoon naar de boom zou kijken, zou je niet opmerken dat er iets mis was. Als je nauwkeuriger naar de bovenste takken zou kijken zouden je misschien een paar tekenen van ziekte opvallen. Er groeide wat schimmel aan de onderkant van de stam, maar, zo dacht ik tenminste, dat hebben wel meer bomen, of niet? Het was een grote boom van bijna tweehonderd jaar oud en

BIJBELSTUDIEGIDS

Wanneer we ons aan de hand van deze studiegids (die met hulp van Patty Pell tot stand is gekomen, waarvoor ik haar dankbaar ben) door de brief aan de Romeinen laten leiden, kan het heel goed zijn dat we af en toe het gevoel hebben dat we in een klein bootje door een kolkende, bruisende rivier worden meegesleurd. Om aan boord te blijven zullen we ons goed moeten vasthouden. Maar als we dat doen, dan zullen de energie en opwinding van de tocht ongekend zijn. De reden daarvan is duidelijk: in Romeinen gaat het helemaal over de God die, zoals Paulus zegt, zijn kracht en genade openbaart door het goede nieuws over Jezus. En, zo laat Paulus telkens weer zien, dit is een kracht en genade die beschikbaar is voor iedereen die gelooft.

Suggesties voor persoonlijke Bijbelstudie

1. Bid aan het begin van elke studie dat God tot je zal spreken door zijn woord.
2. Lees de inleiding van de studie en beantwoord de Opening-vraag die erbij hoort. Deze vraag is bedoeld om je te helpen in het thema van de studie te duiken.
3. Lees en herlees het Bijbelgedeelte dat je gaat bestuderen. Elke studie is erop gericht je te helpen na te denken over de betekenis van het gedeelte binnen de context waarin het staat.
4. Schrijf je antwoorden op in een persoonlijk aantekeningenboekje of een dagboek. Elke studie bevat drie typen vragen: observatievragen, die ingaan op de feiten in het gedeelte, interpretatievragen, die de betekenis van het gedeelte verder onderzoeken, en toepassingsvragen, die je zullen helpen ontdekken wat de implicaties van de tekst zijn voor het groeien in Christus. Het uitschrijven van je antwoorden kan meer helderheid en een dieper begrip opleveren over jezelf en Gods woord.
5. Gebruik de richtlijnen in het Gebed-gedeelte om je op God te richten, hem te danken voor wat je hebt geleerd en te bidden over de toepassingen die je bedacht hebt.

Suggesties voor kringleden

1. Bereid je voor. Gebruik de tips voor persoonlijke Bijbelstudie die hierboven genoemd worden. Je zult ontdekken dat zorgvuldige voorbereiding je tijd in de kring en het gesprek met hen enorm zal verrijken.
2. Wees bereid om mee te doen in het gesprek. De leider van jouw kring zal niet gaan preken. In plaats daarvan zal hij of zij de vragen die in deze studiegids staan met je doornemen en de kringleden aanmoedigen met elkaar te bespreken wat ze geleerd hebben.
3. Blijf bij het onderwerp dat besproken wordt. Deze Bijbelstudies richten zich op een specifiek Bijbelgedeelte. Vermijd zo veel mogelijk te verwijzen naar andere gedeelten of bronnen buiten de Bijbel. Dit geeft iedereen de ruimte om op hetzelfde niveau mee te doen en het biedt de kans voor diepgaande studie.
4. Wees gevoelig ten opzichte van de andere kringleden. Luister aandachtig wanneer zij vertellen wat ze hebben geleerd. Hun inzichten zouden je best eens kunnen verrassen! Bij elke vraag zijn verscheidene antwoorden mogelijk. Veel vragen hebben niet een 'juist' antwoord, met name als het gaat om betekenis- of toepassingsvragen. De vragen zijn juist bedoeld om ons te dwingen het gedeelte nog verder en dieper te onderzoeken. Probeer wat je zegt te laten aansluiten bij de opmerkingen van anderen. Bemoedig en bevestig de anderen zo vaak mogelijk. Dit zal de meer terughoudende kringleden aanmoedigen mee te doen.
5. Let op dat je het gesprek niet gaan overheersen. We willen soms zo graag onze gedachten delen, dat we anderen te weinig kans bieden te reageren. Doe zeker mee! Maar geef anderen ook de ruimte dat te doen.
6. Verwacht dat God je iets gaat leren, door het gedeelte dat je bespreekt en door de andere kringleden heen. Bid dat je zult genieten van de tijd met elkaar en dat je er wat aan hebt, maar bid ook dat de studie tot gevolg zal hebben dat er actie ondernomen wordt, door jezelf en/of door de kring.
7. Het is voor groepen en kringen nuttig een paar basisrichtlijnen te volgen. Deze richtlijnen, die je kunt aanpassen aan je specifieke situatie, moeten aan het begin van de eerste bijeenkomst worden voorgelezen.

BIJBELSTUDIEGIDS

- a. Alles wat in de kring gezegd wordt, is vertrouwelijk en zal niet buiten de kring besproken worden, tenzij er specifiek toestemming voor gegeven is.
- b. We geven iedereen de tijd om te praten en iets te delen, zolang hij of zij zich daar gemakkelijk bij voelt.
- c. We zullen over onszelf en onze omstandigheden praten, en gesprekken over anderen vermijden.
- d. We zullen aandachtig naar elkaar luisteren.
- e. We zullen erg voorzichtig en terughoudend zijn in het geven van advies.

Aanvullende suggesties voor kringleiders vind je achter in dit hoofdstuk.

1. Romeinen 1,1-17

Opening

In welke opzichten is het in de gemeenschap waarin je vandaag leeft riskant of gevaarlijk om christen te zijn?

Studie

1. Lees *Romeinen 1,1-17*. Zoals meestal gebeurde wanneer mensen in de oudheid een brief schreven, begint Paulus met te zeggen wie hij is, en voor wie de brief bedoeld is. Maar net als in sommige andere brieven breidt hij deze formule zozeer uit met informatie aan beide kanten, dat het bijna uit zijn voegen barst.

In zijn begroeting in de verzen 1-7 introduceert Paulus verschillende gedachten waarop hij later in de brief uitgebreid ingaat. Welke thema's noemt hij hier?

2. Wat is het evangelie of goede nieuws dat Paulus in deze uitgebreide begroeting omschrijft?

BIJBELSTUDIEGIDS

3. In vers 5 gebruikt Paulus de uitdrukking 'gehoorzaamheid en geloof' als doel van de genade en het apostelschap dat hij en anderen ontvangen hadden. Hoe zien 'gehoorzaamheid en geloof' er concreet uit in het leven van een gelovige?

4. Hoe zou het komen dat het nieuws over het geloof van de kerk in Rome zich zo wijd verbreid had?

5. Paulus had de kerk in Rome niet zelf gesticht, en had haar ook niet eerder bezocht. Tegelijk lezen we in Romeinen 16 dat hij daar diverse vrienden en verwanten had. Waarom nog meer zou hij er zo sterk naar verlangd hebben om de christenen in Rome op te zoeken?

6. De boodschappers van de keizer trokken niet de wereld over met de boodschap: 'De keizer is heer, dus als u graag een of andere ervaring van het Romeinse Rijk wilt krijgen, zou u kunnen overwegen om u aan hem te onderwerpen.' De boodschappers van Jezus (ofte wel zijn apostelen – wat letterlijk 'gezondenen' betekent) zeiden ook niet zoiets vaags over Jezus.

Welke nogal riskante boodschap heeft Paulus, in dit verband, in zijn eerste hoofdstuk al verwoord, die hem of anderen in de verleiding gebracht zouden kunnen hebben om 'zich voor dit evangelie te schamen'?

7. Door welke dingen kunnen wij in de verleiding komen om ons in onze eigen maatschappij voor het evangelie te schamen?

8. De Grieken, die de wereld overheerst hadden lang voordat de Romeinen dat deden, verdeelden de wereld in tweeën: de Grieken en alle anderen. De anderen noemden zij 'barbaren', waarschijnlijk omdat hun talen hen als betekenisloos gemurmel in de oren klonken. Voor een echte Griek waren de Romeinen barbaren. Er is echter een andere scheiding die dwars door de wereld loopt, waarmee Paulus de rest van de brief bezig is. Ook de Joden hadden de wereld in tweeën gedeeld: de Joden en alle anderen. Soms noemden zij de anderen 'de volken', soms 'de heidenen' en soms 'de Grieken', omdat wat hun betrof de rest van de wereld Griekssprekend was.

BIJBELSTUDIEGIDS

Welke betekenis heeft het goede nieuws voor de verschillende groepen in Rome die Paulus in de verzen 14-17 noemt?

9. Weerspiegelt jouw kerk hetzelfde onderscheid tussen de rassen als die in je gemeenschap bestaat, of overstijgt de kerk die? Leg uit hoe en waarom.

10. De NBG-vertaling heeft in vers 17: 'Want gerechtigheid Gods wordt daarin geopenbaard...' De Bijbelse gedachte van Gods rechtvaardigheid of gerechtigheid houdt in, dat hij alles wat verkeerd is in de wereld recht zal zetten. Hij heeft beloofd dit te doen door middel van een verbond dat hij lang geleden met Abraham en zijn familie sloot, een belofte die hij uiteindelijk gerealiseerd heeft in Abrahams grote afstammeling, Jezus.

In welk opzicht laat het goede nieuws over Jezus Gods rechtvaardigheid zien?

11. God is altijd trouw geweest aan zijn verbond. Nu worden wij opgeroepen om zelf met geloof en vertrouwen te reageren, zoals Paulus in vers 17 laat zien. Daarin ligt onze redding uit de banden van de dood (vers 16). Dit betekent niet dat we allemaal in een onstoffelijke hemel terechtkomen, maar dat God zijn hele schepping zal redden van het verval en de dood – en dat hij aan heel zijn volk een nieuw lichaam geeft dat net zo is als Jezus' opgestane lichaam, om in heerlijkheid in zijn nieuwe wereld te leven.

De verlossing biedt hoop voor de toekomst. In welk opzicht betekent de verlossing ook een uitredding uit onze huidige werkelijkheid?

Gebed

Neem een moment om na te denken over je eigen antwoord op vraag 3. Neem dan de tijd om voor elkaar te bidden, en voor alle aanwezigen te vragen om de kracht en moed die nodig zijn om in geloof te leven.

Opmerking over Romeinen 1,17

In dit vers introduceert Paulus een woord en thema dat de hele brief door een belangrijke rol speelt. Het Griekse woord en zijn afleidingen worden vaak vertaald als 'gerechtigheid', 'rechtvaardigheid' of 'rechtvaardige'. Het lastige is dat Paulus (die dus in het Grieks schrijft) Hebreeuwse woorden en betekenissen in gedachten heeft, wat in moderne vertalingen vaak niet verdisconteerd wordt. Omdat deze woorden regelmatig verkeerd opgevat worden en tegelijk in Romeinen zo'n cruciale rol spelen, kom ik in deze studiegids op verschillende momenten op het vraagstuk terug. Op dit moment wil ik de fundamentele betekenis uiteenzetten (voor uitvoerig commentaar hierop zie mijn boek *Justification: God's Plan and Paul's Vision*, een uitgave van SPCK en InterVarsity Press, met name hoofdstuk 7).

Joodse lezers uit Paulus' eigen tijd zullen bij de uitdrukking 'de gerechtigheid van God' met name gedacht hebben aan Gods eigen trouw aan de beloften die hij aan Israël gedaan had, aan zijn verbond (zoals dat met name te zien is in de teksten over de lijdende dienaar in Jesaja 40-55). Hij houdt zich aan zijn woord en laat zo zijn betrouwbaarheid, rechtvaardigheid en gerechtigheid zien.

Het woord dat als 'gerechtigheid' vertaald wordt, komt uit de wereld van het Joodse gerechtshof, waarin drie partijen een rol spelen – de rechter, de aanklager en de aangeklaagde. Er is geen procureur-generaal of advocaat van de verdediging. Iedere partij bepleit zijn zaak voor de rechter van wie verwacht wordt dat hij onpartijdig is, het verkeerde gedrag straft en de hulpeloze steunt (zoals door het verbond wordt voorgeschreven). Een rechter die zo handelt, laat zien dat hij rechtvaardig is en trouw in het hooghouden van het verbond.

Wanneer de rechter een oordeel uitspreekt ten gunste van de aanklager of de aangeklaagde, dan wordt die partij 'rechtvaardig' verklaard – niet in de zin dat hij moreel goed is en dat hij een gunstige uitspraak verdient, maar hij krijgt van het hof de status van iemand 'die in zijn recht staat', op grond van de beslissing van de rechter. De moeilijkheid is dat in het Grieks en Nederlands (en Engels) 'rechtvaardig' een morele klank heeft die er in het Joodse rechtssysteem niet in zit.

Wat betekent dit nu voor dat wat Paulus in Romeinen zegt? Het is niet zo dat de rechter zijn gerechtigheid, zijn rechtvaardige karakter,

BIJBELSTUDIEGIDS

op een van de partijen overdraagt. God hoort als rechter Israëls pleidooi aan voor zijn rechtsherstel ten opzichte van zijn vijanden. Het verlangt ernaar om gerechtvaardigd, vrijgesproken te worden en doet een beroep op God om trouw te zijn aan de beloften van zijn verbond en aan zijn wens tegemoet te komen. Wanneer God zo handelt, zal zijn volk een door het hof verleende staat van rechtvaardigheid ontvangen, maar niet Gods eigen gerechtigheid, die bestaat in zijn trouw aan het verbond en als zodanig iets is waarin Israël per definitie niet kan delen.

In Romeinen 3 zet Paulus verder uiteen dat het vanwege Gods genadige uitspraak in Christus is dat wij, Joden en heidenen, deze nieuwe staat van rechtvaardige bezitten. Dat is het goede nieuws waarvan Paulus in Romeinen 1,17 zegt dat hij er zo naar verlangt om het te verkondigen, omdat het Gods verbondstrouw aan de wereld laat zien.

2. Romeinen 1,18-2,16

Opening

Noem een voorbeeld van de corruptie, het verval of het uiteenvallen van de wereld dat je in de afgelopen week opgevallen is.

Studie

1. Lees Romeinen 1,18-32. Hoe kan de mensheid weten dat God er is, volgens wat Paulus in de verzen 18-23 schrijft?
2. Zoals boomrot zich in een proces van voortgaande vernietiging verspreidt door de wortels en de binnenkant van de boom, net zo verloopt volgens Paulus' schildering dit proces in het hart van de mens. Hoe verloopt de voortschrijdende goddeloosheid en ongerechtigheid zoals die in de verzen 18-23 te zien is?
3. Waar ziet je vandaag de dag mensen in de wereld die beweren wijs te zijn terwijl ze in feite dwaas zijn?
4. Op welke manier is het menselijke leven volgens de verzen 24-27 afgeweken van Gods bedoeling tijdens de schepping?

BIJBELSTUDIEGIDS

5. Aan de hand van Genesis 1 als theologische grondstelling, ziet Paulus de mens als geschapen naar Gods beeld en belast met de leiding over de rest van de schepping. De mens wordt opgedragen om vruchtbaar te zijn; hij moet het overvloedige leven-voortbrengende vermogen van Gods goede wereld hooghouden. En hij krijgt de opdracht om de wereld naar Gods orde in te richten, met de taak van rentmeester van de tuin en alles wat zich daarin bevindt. Er zit iets diep in de structuur van de wereld dat reageert op het samenkomen van wat niet gelijk is, iets wat niet bereikt kan worden wanneer dat wat gelijk is zich samenvoegt.

Paulus' grotere allesomvattende gezichtspunt is niet dat 'er bepaalde uitzonderlijk slechte mensen zijn die weerzinwekkende dingen doen', maar 'het feit dat dergelijke duidelijke afwijkingen van het plan van de schepper voor man-plus-vrouw in de wereld voorkomen, erop wijst dat het mensenras als geheel zich schuldig maakt aan karakterontwrichtende afgoderij'. Het is er een teken van dat de mensenwereld in het algemeen ontwricht is.

De uitdrukking 'God heeft hen uitgeleverd' of 'overgeleverd' wordt tot driemaal toe herhaald (1,24, 26, 28). Wat bedoelt Paulus hiermee?

6. In de verzen 28-32 benadrukt Paulus de kennis en de 'onbetrouwbaarheid' van het denken. Op welke manier leidt die onbetrouwbaarheid tot de vormen van gedrag die in de rest van deze passage opgesomd worden?

7. Hoe zou het zijn om in een stad te wonen waar alle mensen zijn zoals die in de verzen 28-32 omschreven worden, vooral die in vers 32?

8. Lees *Romeinen 2,1-16*. In de verzen 1-11 richt Paulus zich tot een verlichte heidense moralist, die het eens is met Paulus' afschuw van de slechtheid van de samenleving, en het gedrag van anderen weerzinwekkend vindt. Welke zwakke plek in het denken van zo iemand brengt Paulus hier aan het licht?

BIJBELSTUDIEGIDS

9. Noem voorbeelden uit het nieuws van mensen die bepaalde vormen van gedrag verdedigen, maar die zich zelf daar niet naar gedragen.
10. Noch de Griekse en Romeinse godsdienst noch de filosofie kende iets als een toekomstig oordeel, maar in het Jodendom stond het oordeel juist centraal. Paulus brengt zijn bespreking van het laatste oordeel in verband met de heidense wereld van de oudheid. Hoe zou je Paulus' visie op het laatste oordeel in 2,1-11 samenvatten?
11. In vers 11 verklaart Paulus dat God volkomen onpartijdig is in zijn oordeel. Op welke wijze legt Paulus in 2,12-16 vervolgens uit dat dit voor zowel heidenen als Joden zal gelden?
12. Welke troost biedt vers 16 te midden van de uitspraken over het oordeel waarin alle mensen, Joden zowel als heidenen, beoordeeld zullen worden aan de hand van wat zij in hun leven hebben verricht?
13. Bedenk één ding dat je in je eigen plaats kunt doen om Gods rechtvaardigheid te laten zien.

Gebed

In dit gedeelte schildert Paulus een huiveringwekkend beeld van een wereld waarin het hart en denken van de mensen verduisterd is en het oordeel voor alle mensen eraan komt. Zelfs bij ons als gelovigen zijn er gebieden in ons leven die nog niet volledig verlost zijn en in plaats daarvan God-loos blijven. Neem een aantal minuten om deze dingen in stilte aan God te belijden. Richt je erop om vergeving te vragen voor de gebieden van je leven waar je God niet toelaat, en vraag God om zijn verlossende werk voort te zetten.

3. Romeinen 2,17-3,8

Opening

Vertel over een situatie waarin je de verantwoordelijkheid had om iets te laten zien of een voorbeeld te geven van iets (een soort gedrag, een vaardigheid, enzovoort), maar het er niet zo goed van afbracht.

Studie

1. Lees Romeinen 2,17-3,8. Waarvan beschuldigt Paulus zijn mede-Joden – en zijn eigen vroegere ik – in 2,18-24?

2. In Romeinen 2,24 citeert Paulus Jesaja 52,5, waarbij hij exact terugvalt op wat de kern was van de kritiek die de profeet op Israël had. Israël had niet maar een paar fouten gemaakt, maar was totaal mislukt in de taak die het van God ontvangen had. Welke invloed zal deze mislukking van Israël gehad hebben op de reputatie van God in de wereld?

Bij Paulus' aanklacht in 2,21-23 gaat het er niet om dat hij alle Joden verdenkt van overspel of diefstal of de beroving van tempels. Het gaat hierom: zelfs als er maar een paar Joden dergelijke dingen doen (waarbij Paulus er natuurlijk op wijst dat de heidenen ze ook doen), betekent dit een totale ondergraving van Israëls claim om *als volk* het licht van de wereld te zijn, een volk dat in staat is om Gods wet en waarheid aan de rest van de mensheid te openbaren. Israël slaagde er niet in om zijn deel te vervullen van het verbond dat God, door Abraham, met hen gesloten had, om alle volken jaloers te maken. Welke oplossing is er voor dit probleem? Paulus' betoog in de rest van de brief is erop gericht om op die vraag een antwoord te vinden.

3. in 2,25-29 zegt Paulus dat etiketten voor mensen misleidend kunnen zijn, net als die voor de artikelen in een winkel. Over welke etiketten heeft Paulus het hier, en over welke misleiding die plaatsvindt?

BIJBELSTUDIEGIDS

4. Hoe kunnen onbesneden heidenen 'de wet in acht nemen' zoals Paulus beweert dat ze doen, wanneer de besnijdenis zelf door de wet vereist wordt (2,26-29)?

5. Wat bedoelt Paulus met zijn omschrijving van de besnijdenis van het hart?

6. Toen Paulus eenmaal het slot van hoofdstuk 2 geschreven had, ontkwam hij niet aan de vraag waarmee hoofdstuk 3 begint. Als God een 'nieuw verbondsvolk' scheidt dat opgeroepen wordt om 'joods' te zijn ook al hoeven ze niet daadwerkelijk 'Joden' te zijn, en dat 'de besnijdenis' genoemd wordt terwijl velen van hen niet letterlijk besneden zijn, wat maakt het dan nog uit of je Joods of besneden bent? Waarmee begint Paulus zijn beantwoording van deze vraag in 3,1-8?

7. In dit deel van hoofdstuk 3 wordt het belangrijke woord *toevertrouwd* gebruikt. Bij 'toevertrouwd' draait het erom dat hetgeen je ontvangen hebt, in feite *niet voor jezelf* is. Het is bestemd voor degene bij wie je het moet afleveren. Waarom is het zo belangrijk dat Paulus deze uitdrukking in deze verzen gebruikt?

In Romeinen 3,3 stipt Paulus nog een ander kernpunt van zijn betoog aan. Zal God zijn plan intrekken omdat Israël gefaald heeft? Absoluut niet, zegt hij. God is nog steeds van plan zijn beloften te vervullen, wil nog altijd dat door zijn verbond alle volken gezegend zullen worden door Israël. Hoe dan? Ook voor een antwoord op deze vraag is het Paulus' bedoeling dat we doorlezen.

8. Welke dingen over God benadrukt Paulus in 3,1-8?

9. Een van de oudste schimpscheuten in de brief aan de Romeinen komen we in dit gedeelte tegen: 'Waarom niet gewoon het verkeerde doen, zodat God des te groter zal blijken wanneer hij het weer rechtzet?' Paulus komt pas in hoofdstuk 9 met het volledige antwoord op deze vraag, maar hoe begint hij haar hier te beantwoorden?